

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
 Ötvenbe forintot 5 kr.
 Nagyból terjedelmű, mint azelőtt több
 ismételt hirdetésnek, alább színt a leg-
 cselebb 40 kr.
 Bélyegdíj: minden beütésért külön
 30 kr.
 „Nyit-tér”-en megjelenő közlemény ö-
 hasásos sorra 15 kr.
 Név- vagy bérmentesüléssel beiktatók ké-
 rőseinek nem vétettek tekintetbe. — Ugy-
 szintén kértatok sem adtak vissza.

Nagy Lajos-fele ünnepély ma d. u. fog a főiskolai énekteremben meg-
 jogászaihoz vonatkozólag az aláír-
 megkötötték. Bizonyára az idejé bal-
 nem fog elődei rangjától elmaradni.
 pajkos gyermekek. Az iskolából
 gyermekek tudvaleg nagy zajt
 és botránnyal kísérték általános
 usogást szűl. — Ma egy szá-
 yermekek elé az utcán — csin-
 a a lábát teré, minek következtében
 hó oly szerencsésül bukott el, hogy
 kibugyogó vér azonnal elborította őt.
 me az ilyeneken segíteni?

ORSZÁGGYÜLÉS.

— Nov. 17. —
 képviselőház ülésében Mocsáry
 úte meg a költségvetési vitát. Szép,
 kerekded beszéde teljesen hiű képét
 lének szomorú helyzetüknek. A be-
 nek eleje Somsich Pálal polemizált
 rel, két főszere oshatók. Első ré-
 ka szabotossággal pontról pontra ki-
 hogy jelen politikai rendszerünk mel-
 nem remélhető az ország anyagi hely-
 lyvitathatása, míg a beszéd másik fele
 út utat, melyen hazánk pénzügyi or-
 — Mocsáry után Várady
 szóított a kormány mellett.
 en igyekezett megtagadni saját po-
 titját. Várady Mocsáry Géza
 ő ügyesen szólott, erősen érvelt s fon-
 entumokat bordított össze a kormány
 költségvetése ellen. Szintén a költség-
 szóított Steinaecker Odón, kit
 Gyula követett. A vita végén Tisza
 ólt fel, kinek beszédéből elég egyet-
 de ez aztan valóságos megbotrán-
 sáshoz, azt tudniük, amit a várm-
 mondott. — Az önálló várméret

uffmann és Simon hamburgi bank
 et tulajdonosoknak mai számunkban
 ay nyreményjükről hirdetésre
 Fásókni figyelmét. Ez eredeti sor-
 zól, mely gazdagon beosztott fonye-
 niatt nagy részvétnék örvend, azért
 állam által biztosítva van, a fent-
 z szándékú üzlete pedig, a nyere-
 mndéséről ismeretes.

abb francia vigjáték először.

eczeni színház.

Pénteken, 1870. nov. 19-én.

avaut Minárd társak,

enkor bűnhődése.

hat. november 20-kán adatik.

Faust.

egleges felelős szerkesztő:

TISZAI DANIEL.

363-3-8

Kaufmann & Simon,

Bank und Wechselgeschäft

in Hamburg.

Mindele alkalmosok, vasárnapon és

kolonozásokkal vevő és eladó üzlete.

U. I. Ezután kizárólag az eladó üzlete.

zárhat, és a minden az új sorozatú új meg-
zárhat, hogy az utolsó győzelem és helyesen fog-
munk szolgálni.

ettulajdonosoknak.

szerecsém a t. üzletlajdono

átalában a nagyeredmű közön-

esitem, hogy műhelyemet mér-

sztítéséhez is berendeztem, ahol

nemű mérlegetek, — a legki-

gőyszermérlegtől a legnagyobb

nérelgít tárgyszertleg általa-

etőlég kijavított — igen mér-

ért — és azoknak hitelesítését

őzöm a mértékhitelűsítő hiva-

abbá ajánlom a nagyeredmű

őnségnek — kintinő szerkesztő

ti morzsoló, szecska s

gő s egyéb gazdasági gé-

Tisztelettel

Borsányi Viktor,

zdasági gépész Debreczen, n.-vá-

radutca 2203. sz. a.

A közigazgatási bizottság.

Debreczen, nov. 20.

Nagy az öröm a régi deákpartban,

de lehet is.

Azon törvényjavaslat, melyet Tisza

Kálmán az országgyűlés elé terjesztett,

mindenfelé ellenszenvvel találkozók s így

a honmentő pártvezér azon állapotba

jutott, hogy akarva nem akarva rövid

idő alatt lejárja magát.

A kormányelnök törvényjavaslat

átalában annyira haladt, hogy a me-
gyékét figyelembe vette ugyan, hanem

a városokra sem hederít.

A törvényjavaslatot a kormánypárti

lapok mint valami nagyszerű előhaladást

üdvözölték, hanem nem vették azt

figyelembe, hogy a városi törvényhatósági

bizottság köre sokkal szélesebb, mint a megyéé,

mert míg a megyékben tisztán elegendő

a három havonkénti közgyűlés, addig a

városokban még a havonkénti közgyűlés is

kevés.

A városokban előfordul a világitás,

közvés — illetőleg a burkolat, a királyi

kisebb haszonvételek fölötti intézkedés,

addig a megyékben mindez elő nem fordul.

A városokban előfordul az építkezés,

a közvetett adók nemei fölötti határozat,

amelyek a megyékben minderről ritkán van szó.

A városok rendszeren nagyobb va-

gyonnal rendelkeznek, míg a megyék

ilyenekkel alig bírnak.

És most elől a törvényjavaslat, a

városi országgyűlés kezéből és át-

adja azt egy delegációs bizottság ke-

zeibe, melyben legerősebb hatáskörrel

bírnak a kormány kinevezett hivatalnokai.

A közigazgatási bizottság elnöke a

főispán, kinek hatásköre kiterjed arra,

hogy azon bizottsági határozatokat, melyek

nem törvényeseknek vél, önma-

gától megsemmisítheti.

A közigazgatási bizottság tagjai lesz-

nek a tanfelügyelő, az adófelügyelő, a

királyi ügyész, az állami építkezések fő-

hivatalnokai, a postaigazgató.

E szerint a legszélesebb jogkör

azok kezében lesz, kik nem ismerik a

város viszonyait.

Ezen kinevezett kormányhivatalnok-

oknak még arra is joguk lesz, hogy

azon esetben, hogy ha nem tetszik nekik

a határozat, azon féltben, melyben

ők a főhivatalnokok, fellebbezhetnek a

kormányhoz, míg a választott törvény-

hatósági bizottsági tagoknak ily irány-

ban joguk nincs.

Hogyha a kormány a megfelebbe-

zett határozatra 14 nap alatt nem felel,

azt végre kell hajtani.

Még ilyen bölcs intézkedést nem

hallottunk.

Elvétetik a jog a törvényhatóságok-

tól, hogy saját ügyekben intézkedhes-

senek s átadják oly testületnek, mely

az önkormányzatban meg nem élhet.

Budapest már megkezdte az agitá-

ciót az új törvényjavaslat ellen, de a

vidék hallgat.

A vidék épen úgy fogadta ezen tör-

vényjavaslatot, mint azon ember, kit a

jóra úgy kapacizáltak, hogy először be-

csületesen főbe ütök.

Lehetetlenég, hogy a hi-

vatalos védőkön kívül akad-

jon ember, kiez új műveletet

hozzáannával üdvözölje.

Nem egy ember, hanem mindnyá-

junk léteérdeke az, mely most megta-

madatott.

Vajon felfognak-e ébredni azok, kik

a „szabadelvü” álmat alszszák?!

Bihari.

— Ő felsége a király tegnapelőtt este

8 óra 33 perczkor elindult Bécsből s tegnapi

reggel Palotára — és onnan külön vonattal

Gödöllőre érkezett.

— A dohánymonopolium jövedelmének

csökkenése most már szélesebb körökben is

feltűnővé kezd válni, pedig ezt az eredményt

előre lehetett látni. A legegyszerűbb keres-

készítés is tudja, hogy bizonyos portéka drágítása

csökkenti annak fogyasztását, s ha e portéka

egyedülrőség tárgya, emeli a csempészetet. A

drága szivarokat a fogyasztó pótolja csempé-

szett olcsó szivarral vagy pipadobánnyal, vagy

ha az utóbbi is drága, akkor pipadobánnyal

is csempésztett árut vesz, mely jobb — és csak

félannyira kerül. Ha magán embernek volna

monopoliuma valamely gyártmányra, melynek

60—80 százalékot nyer, arra irányozná törek-

vését, hogy jobb és olcsóbb árut állítson elő

és a fogyasztást emelje. A kormány jobbnak

találta az ellenkező utat s majd a maga kárán

fog tanulni. E tekintetben is észrevehető a

közös adókövetés hatása. Ausztria talán el-

birja a szivarok árának fölemelését, mert ott a

jóliét hasonlíthatlanul nagyobb s a közönség-

nek olcsó csempésztett magyar dohány nem

áll rendelkezésére. Egyébiránt ez intézkedés

ott is alig fog előnyösködni bizonyítani, azonban

annyira káros hatású sem lesz, mint nálunk,

hol nincs könnyű keresztmód az iparüzlet

terén s nem állanak rendelkezésre fölbámo-

zott tőkék kamatai, s ezenföl a szűz magyar

dohány csalogatólag int. Talán mégis csak

észreveszi végre tisztelt pénzügyminiszer-

rünk, hogy a monarchia két országában, me-

lyek a fejlettség különböző fokain állanak, a

fogasztási adókat is különböző arányban kell

kivetni, ha azt akarjuk, hogy a kivánt ered-

mény ténylég el is érassék. („N. H.”)

— Erzsébet királyné ő felsége neve-

napját ünnepelte tegnap az ország, a főváros.

consul és nagyszámu minden rangu és rendű

közönség. Az egyházi szertartást Ráth apát

végezte fényes segédlettel. Utóbb a miniszter-

elnökkel fogadtatás volt, az egyes küldöttségek

lelkes szavakban fejezték ki a nemzet és ne-

vezetesen a fővárosi lakosságának őszinte szív-

ből fakadó hódolatát a szeretett királyné iránt;

a főpolgármester ur ekes beszédben különö-

sen kiemelte még az Erzsébet-árvaházat, mely

a királynéban patronusát tisztelte. A miniszter-

elnök megígérte, hogy e hódolatnyilvánításokat

a trón számoljához fogja juttatni.

— A közmunkügyi törvényjavaslat a köz-

lekedési miniszteriumban már csaknem teljes

elkészült, s mint halljuk, még ez ülésszak

alatt a törvényhozás elé fog terjesztetni. A

közmunka-törvény azon alkotások egyike leendő,

melynek meg kellene előzni a „közgazdasági

bizottság”-ról intézkedő törvény elbetelepte-

tesét. A közmunkügyi törvényjavaslat ugyanis

a törvényhatóságokban megszűnteti a mérnöki

állományokat, s helyettük királyi államépítészeti

hivatalnokokat” alkalmas, kik közül a törvény-

hatóságokban levő első hivatalnok a közgaz-

dasági bizottság tagja leendő. A törvényjavaslat

továbbá bizonyos feltételek alatt az eddigi

államatokat a törvényhatóságok hatáskörébe

helyezendi át.

— Az izraelita népispolak segélyezése

ügyében rendeletet intéztek a közkutatásügyi

miniszter a központi izraelita iradozhó és az

orthodox bizottsághoz, melyben felhívja azokat,

hogy készítsék el és terjesszék fel hozzá azon

izraelita népispolak jegyzékét, a melyek se-
gély igényelnek s arra egyttel érdekesek is.

E rendelet célja az országos izraelita iskola

alapjelveiméből befolyt és még rendelkezés

alatt levő 5000 forintot az izraelita népispolak-

nak juttatni.

— Nem Toldy Ferencztől.

S á m s o m, nov. 19.

Megbotránkozok a hazai lapok a felett,

hogy a magyar irodalom története megterem-

tője Dr. Toldi Ferencz — kinek érdemeit

e téren a legfelejtettebb irigység sem tagadhajta

meg — újabb irodalomtörténeti művében fel

sem említi a nemzet méltó elismerése által

koszoruzott agg dalnokot, Szemere Mik-

lóst.

A megbotránkozás — szerintünk is —

igen helyén való volt. Mert bátran el merjük

mondani, hogy a ki Szemerét a mai költők

sorába sem helyezi, sőt őt figyelemre méltó-

nak sem tartja, az bátran elmeheet — Sréter,

Kálmánhoz (Apollo), bocsásd meg e név ke-

tesét!) — imádkozni.

Hanem az öreg Toldinak már ezen

egyik iskolai kézikönyvében valóban botrányo-

sán szól Petőfiről s Aranyról is.

Toldinak Vörösmarty után nincs — ma-

gyar költő. A nemzet elismerése Petőfi, Arany,

sőt Tompa iránt is, — előtte semmi. Toldy

még most sem ismeri — Szemere Miklóst.

Sajnálatra méltó esemény biz ez a legelső

magyar irodalomtörténetészéről, de nem meg-

vetendő.

Felteszszük, sőt bizton hiszszük, hogy

Toldy ez említett ünnepelt költőnknek, s az-

on kívül még Czuczort, Tóth Kálmánt, Vajda

Jánost, Illyés Bálintot, — Zalárt nem ismeri

eléggyé, azért nem méltatja őket kellőleg „az

új kor költői” közt.

E hiányért annak idején már illogeg

megróvátka a lapok Toldit, különösen a Pesti

Napló kelt sikra Petőfi és Arany érdekében.

— És Toldi most sem tudott szakítani régi

irányával.

Rosz akaratnak sok volna az, a mit ő

tesz az új költőkkel szemben. De azt hisz-

